

się pod wpływem prowadzenia oddziaływań penitencjarnych. Prelegent poruszył też zagadnienie Indywidualnego Planu Resocjalizacji lub w odniesieniu do prowadzenia działalności zakładowej – Indywidualnego Programu Oddziaływań. Stanowi on swoisty rodzaj specjalnie utworzonej listy celów, które mają dokonać przemian w obrębie jednostki, społeczeństwa etc. To także zespół wszelakich norm powszechnie akceptowanych w społeczeństwie. Indywidualny Program Oddziaływań nadaje wyraz podmiotowości osadzonemu. Dzięki niemu dokonywana jest także operacjonalizacja celów resocjalizacyjno-penitencjarnych. Wiąże się z tym problematyka dotycząca uwag technicznych odnoszących się do opracowania Indywidualnego Planu Resocjalizacji. Nie powinien on być powielaniem posiadanej już dokumentacji. Ostatnia kwestia odnosiła się do pozyskiwania przez funkcjonariuszy SW informacji na temat osadzonych, np. ich zdrowia psychicznego. Takie dane mogą mieć znaczący wpływ na proces resocjalizacji skazanych. Wiedza o wszystkich czynnikach wpływających na zachowanie osadzonych staje się wówczas odpowiednią, wieloaspektową odpowiedzią na występujące obciążenia. Posiada także działanie profilaktyczne.

Przedstawione prelekcje dotyczyły ważnego obszaru pracy resocjalizacyjnej. Spotkanie funkcjonariuszy Służby Więziennej wraz z pracownikami naukowymi Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II pozwoliło na teoretyczno-praktyczną wymianę doświadczeń. Ustalono zakres dalszej współpracy.

DOROTA BIS

Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL

KATARZYNA BRAUN

Katedra Pedagogiki Chrześcijańskiej KUL

Ks. MAREK JEZIORAŃSKI

Katedra Pedagogiki Ogólnej KUL

DOI: [http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8\(44\).4-18](http://dx.doi.org/10.18290/rped.2016.8(44).4-18)

XXX LETNIA SZKOŁA MŁODYCH PEDAGOGÓW
„PUŁAPKI BADAŃ NAD EDUKACJĄ”
Katowice–Wiśła, 12-16 września 2016 r.

Jubileuszowa XXX Letnia Szkoła Młodych Pedagogów, zorganizowana przez Komitet Nauk Pedagogicznych Polskiej Akademii Nauk, odbyła się w Katowicach i Wiśle w dniach 12-16 września 2016 r. Rolę tegorocznych gospodarzy pełnił Wy-

dział Pedagogiki i Psychologii Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, którego dyrektorem jest prof. dr hab. Stanisław Juszczuk, oraz Miasto Katowice. Po raz dwudziesty trzeci kierownikiem naukowym spotkań młodych pedagogów była prof. Maria Dudzikowa. Patronat honorowy nad jubileuszową edycją objęli: Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Przewodniczący Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Prezydent Miasta Katowice.

Letnie szkoły młodych pedagogów są profilowane tematycznie. Problematyka XXX LSMP zogniskowana była wokół tematu „Pułapki badań nad edukacją”. Charakter podejmowanych rozważań przyczynił się do świętowania obchodów jubileuszu trzydziestolecia. Rozpoznanie i analiza ontologicznych, epistemologicznych, metodologicznych oraz aksjologicznych pułapek badań nad edukacją w perspektywie interdyscyplinarnej są związane z myśleniem wyższego rzędu, będącego namysłem o myśleniu, o edukacji i jej meandrach. W podjętym temacie została zawarta kluczowa dla edukacji troska o jakość badań podejmowanych i efektywność badań empirycznych.

Wśród podstawowych założeń LSMP są wystąpienia młodych pedagogów, których celem jest doskonalenie warsztatu naukowego, wzrost poziomu świadomości metodologicznej, wzajemne rozbudzanie zainteresowań badawczych oraz integracja środowiska naukowego. Szkoła stwarza doskonałą szansę na spotkanie i rozmowę z zaproszonymi profesorami – mistrzami, ponieważ niezastąpioną wartość LSMP budują odbywające się w czasie jej trwania wystąpienia i seminaria profesorskie.

Ze względu na wyjątkowe okoliczności jubileuszu inauguracja Szkoły i główne wydarzenia pierwszego dnia odbyły się w Katowicach, a zakończyły wieczorem uroczystą kolacją w Wiśle. Inauguracja XXX LSMP odbyła się 12 września w sali audytoryjnej Międzynarodowego Centrum Kongresowego w Katowicach. W inauguracji udział wzięli: rektor Uniwersytetu Śląskiego – prof. Andrzej Kowalczyk, dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii UŚ – prof. Stanisław Juszczuk, przewodniczący KNP PAN – prof. Bogusław Śliwerski, prezydent Katowic – dr Marcin Krupa, oraz kierownik naukowy spotkań młodych pedagogów – prof. Maria Dudzikowa.

W programie uroczystości przewidziano: wystąpienia z okazji jubileuszu (m.in. prof. Dudzikowa, prof. Śliwerski, wiceprezydent Katowic), wręczenie dyplomów „Strzał w dziesiątkę”, uroczyste przekazanie insygniów Szkoły Młodych Pedagogów gospodarzowi kolejnej edycji (Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie). Wykład inauguracyjny wygłosił prof. Tadeusz Sławek (UŚ) na temat: „»Nie będzie zysku, gdzie nie ma radości«. Edukacja, jednostka, wspólnota”. Na koniec przedpołudniowych uroczystości wystąpił zespół Coffee Experiment złożony ze studentów UŚ.

W popołudniowy program tego dnia wpisane zostało m.in. spotkanie z pracownikami Instytutu Pedagogiki UŚ i poznanie obszarów prowadzonych badań w Instytucie. Głos zabrali: prof. dr hab. Stanisław Juszczuk – dziekan WPiPS, dr hab. Ewa Szadzińska – dyrektor Instytutu Pedagogiki, oraz dr hab. Ewa Syrek – kierownik Katedry Pedagogiki Społecznej. Natomiast prof. Ewa Wysocka wygłosiła wykład na temat: „Dziś prawdziwej młodziży już nie ma??? Bunt aksjologiczny czy egocentryczny w procesie «stawania się» w ponowoczesnym świecie”. Pobyt w Katowicach zakończyło zwiedzanie najstarszego osiedla górniczego – Nikiszowiec.

Wysoki poziom LSMP zagwarantowało grono znamienitych gości profesorów-mistrzów i tematyka ich wystąpień. Większość zaproszonych profesorów to członkowie KNP PAN – na czele z przewodniczącym Zespołu, prof. Bogusławem Śliwerskim.

W drugim dniu, po porannej nieobowiązkowej kawie/herbacie naukowej dla magistrów u prof. Marii Dudzikowej, rozpoczęły się wykłady mistrzów połączone z dyskusją. Jako pierwszy wystąpił prof. Jacek Piekarski (UŁ), który podjął temat: „Wiarygodność praktyki badawczej w warunkach korporatyzacji nauki”. Profesor Jarosław Gara (APS) ukazał: „Fenomen nieredukowalności teorii i praktyki pedagogicznej”. Natomiast prof. Danuta Urbaniak-Zajac (UŁ) poruszyła zagadnienie: „Jak badać to, o czym nie wiemy? O problemach badań jakościowych”. Profesor Andrzej Góralski (APS) wygłosił wykład na temat: „Elementy teorii statystyki jakościowej oraz przykłady zastosowań w humanistyce”. Dr hab. Piotr Mikiewicz (DSW) podjął zagadnienie: „Dlaczego teoria ma znaczenie – z perspektywy fanatyka konsekwentnego stosowania teorii empirycznych”.

Wyznaczony przez profesorów kierunek został następnie podjęty przez młodych uczestników Szkoły w ramach Giełdy (p)różności, czyli wystąpień młodych. Następnie swoje wystąpienia zaprezentowali: dr Alicja Korzeniecka-Bondar: „Namysł wielokrotny nad namysłem wielokrotnym – narracje o pułapkach pisania na podstawie doświadczeń (nie tylko!) własnych”; mgr Konrad Pasikowski: „Na początku była nieświadomość, czyli o wzroście samoświadomości młodego badacza”; mgr Lidia Bielinis: „Współczesny student – cyfrowy tubylec? Pułapki w procesie konceptualizacji projektu badawczego”; mgr Iwona Murawska: „Między ciekawością świata a niezdecydowaniem. Moje metodologiczne antynomie i dylematy”; dr Magdalena Belza: „Moje potyczki w stosowaniu Teorii Ugruntowanej w badaniu studentów niepełnosprawnych”. W popołudniowym bloku wystąpień młodych pedagogów głos zabrali: mgr Magdalena Gierczak-Borkowska: „Edukacja domowa w narracjach rodzinnych – z doświadczeń początkującego badacza”; dr Markus Lipowicz: „Pułapki przyswajania przez humanistykę i nauki społeczne pojęć interdyscyplinarnych. Na wybranych przykładach”; dr Anna Babicka-Wirkus: „Pułapki oporu – bezład teoretyczny i jego następstwa”; ks. dr Marek Jeziorański: „Na ile jesteśmy/ możemy być wolni od obiektywizmu w badaniach pedagogicznych”; dr Ewa Sowa-Behtane: „Pułapki w badaniach tożsamości kulturowej”; dr Monika Jakubowska: „Pułapki w badaniach kultury szkoły”; dr Agnieszka Olechowska: „Pułapki w badaniach kultury różnorodności w szkole”; oraz dr Monika Popow: „Doświadczenie uczenia się studentów zagranicznych w Polsce. O pułapkach badań w perspektywie transnarodowości”.

Wieczorem odbyły się warsztaty tematyczne oraz indywidualne spotkania z mistrzem.

Trzeci dzień LSMP rozpoczął się tradycyjnym spotkaniem z prof. Marią Dudzikową (tzw. nieobowiązkowa poranna kawa/herbata naukowa dla doktorów). Wykłady mistrzów połączone z dyskusją rozpoczął wykład prof. Marii Czerepaniak-Walczak (USz) na temat: „Źródła i konsekwencja uproszczenia w badaniach w działaniu”. Profesor Krzysztof Rubacha skoncentrował się na zagadnieniu: „Analiza i interpretacja jako etapy procesu badawczego w naukach społecznych”. Następnie wykład wygłosiła dr hab. Monika Wiśniewska-Kin (UŁ) wskazując na „Pułapki w badaniach dyskursu dziecięcego i jak je omijać”, oraz dr hab. Alina Wróbel (UŁ): „Kategoria intencjonalności jako przedmiot analizy w moich teoretycznych zmaganiach”.

Popołudniowe wystąpienia młodych w ramach Giełdy (p)różności rozpoczęła dr Katarzyna Braun: „Wolontariat jako przedmiot badań pedagogicznych – co i dlaczego (nie)badać?”. Następnie głos zabrały: mgr Sara Knapik-Szweda: „W poszukiwaniu tożsamości badań muzykoterapeutycznych. Prezentacja protokołu badawczego”; dr Katarzyna Marszałek: „Różne narracje? Czy też nierzetelność badaczy w pracach naukowych dotyczących organizacji harcerskich w Polsce”; dr Alicja Tupieka-Buszmak: „Po co wyważać otwarte drzwi?, czyli stereotypy badań w edukacji muzycznej”; dr Edyta Nieduziak: „Niebezpieczne obszary badań nad teatrem i niepełnosprawnością”; mgr Adam Konopnicki: „Czy w sieci nadal jesteście sobą? Tożsamość użytkownika Internetu jako wyzwanie dla badacza jakościowego”. Kolejne wystąpienia zaprezentowały: dr Justyna Ratkowska-Pasikowska: „Możliwości i przeszkody w badaniu seksualności dzieci”; dr Zofia Remiszewska: „Pułapki w badaniach obszaru aksjologicznego: metoda klaryfikowania wartości”; dr Sławomir Pasikowski: „Pułapki pomiaru cech niejednorodnych i rozmytych w badaniach nad edukacją”; mgr Jerzy N. Grzegorek: „Z pamiętnika młodego etnografa czyli o trzech pułapkach badań audiowizualnych. Implikacje pedagogiczne”; dr Jolanta Sajdera: „W pułapce pytań badawczych. Konstruowanie problematyki badań nad edukacją”; mgr Grzegorz Kozdraś: „Eksperyment pedagogiczny w szkole: pułapki, ślepe uliczki – na przykładzie badań własnych”; dr Bożena Tołwińska: „Badania organizacji a badania osób na przykładzie studium przypadku”; oraz dr Anna Dąbrowska: „Piśmienność młodzieży – ziemia (nie)zbadała. O pułapkach w badaniach piśmienności nastolatków”. Wieczorem odbyły się warsztaty tematyczne i indywidualne spotkania z mistrzem.

Czwarty dzień LSMP rozpoczęły wykłady mistrzów połączone z dyskusją. Jako pierwszy głos zabrał prof. Zenon Gajdzica (UŚ), prezentując zagadnienie: „Pułapki metodologiczne w badaniach świata osób z niepełnosprawnością”. Następnie prof. Katarzyna Krasoń (UŚ) podjęła temat: „Sztuka i poznanie – romantyczna utopia, szarlataneria czy konieczność?”. W dalszej części wystąpiła prof. Wiesława Limont (UMK), wskazując na: „Pułapki w badaniach eksperymentalnych”; dr hab. Małgorzata Makiewicz (USz) zaprezentowała zagadnienie: „Pułapki w badaniach eksperymentalnych i jak je pomijać. Z doświadczeń własnych i cudzych”.

Popołudniową Giełdę (p)różności rozpoczęła mgr Marta Trusewicz-Pasikowska: „Trudności związane z analizą formalnego dokumentu rządowego – analiza podstawy programowej kształcenia ogólnego”. W dalszej kolejności wystąpienia zaprezentowały: dr Bożena Kanclerz: „Następstwa beztroski określenia próby badawczej w badaniach socjopedagogicznych nad młodzieżą”; dr Hewilia Hetmańczyk, mgr Ewelina Kawiak: „Trudności metodologiczne studentów kierunków pedagogicznych – doniesienia z badań sondażowych”; dr Paulina Peret Drażewska: „Dobre praktyki badacza podczas stosowania techniki ankiety – refleksje własne”; dr Agnieszka Szplit: „Jak omijałam pułapki przygotowując swoją koncepcję opisu grupy badawczej”; mgr Sylwia Krupińska: „Jak badać światy społeczne żeby nie wpaść w pułapkę. Moje wątpliwości u progu badania świata społecznego edukacji domowej”; mgr Klaudia Żernik: „Rozbieżność w nominacji dzieci twórczych”; oraz mgr Magdalena Pasteczka: „Pułapki w badaniach nad osobami niepełnosprawnymi intelektualnie”.

Na zakończenie Giełdy (p)różności gospodarze LSMP przygotowali prezentację dotyczącą wartości książki i jej znaczenia w życiu człowieka, a następnie każdy

z ośrodków otrzymał przygotowany zestaw książek, które zostały подарowane przez znaczące wydawnictwa naukowe, które od lat wspierają ideę letnich szkół młodych pedagogów. Dzień zakończyła wycieczka krajoznawcza do źródeł białej Wisły.

Piąty – ostatni dzień LSMP rozpoczął prof. Bogusław Śliwerski (UŁ) wykładem na temat: „Błędy metodologiczne w awansowych publikacjach pedagogów”. Następnie dr hab. Ewa Bochno (UZ) zwróciła uwagę na: „Niektóre pułapki i jak je omijać w nabywaniu naukowego habitusu”. Z kolei dr hab. Justyna Dobrołowicz (UMK) wskazała na: „Pułapki w analizach dyskursu prasowego. Z doświadczeń własnych i cudzych”. Wykłady mistrzów zamknęło wystąpienie dr. hab. Przemysława Grzybowski (UKW), w którym podjął kwestie: „Pułapka śmieszności, czy sposób na przetrwanie? Poczucie humoru jako element postawy naukowca i nauczyciela”.

W ramach popołudniowych wystąpień młodych pedagogów głos zabrały: mgr Anna Irasiak: „Pytanie o metodę badań kultury Głuchych – z doświadczeń własnych i innych badaczy”; mgr Anna Wojtas-Rduch: „Język migowy w badaniach – jak ominąć pułapki językowe?”; mgr Sabina Pawlik: „Wątpliwości wokół gromadzenia, analizy i interpretacji danych jakościowych (narracji) w badaniu osób z niepełnosprawnością intelektualną”; mgr Małgorzata Brodacka: „(Nad)używanie kwestionariuszy samoopisowych w badaniach nad osobami z niepełnosprawnością intelektualną”; oraz mgr Katarzyna Chrzęszcz: „Trafnosć w stawianiu pytań – o poprawnym ich formułowaniu w narzędziach badawczych osób z niepełnosprawnością intelektualną”.

Jubileuszowa XXX Letnia Szkoła Młodych Pedagogów zakończyła się uroczystą kolacją, na której podsumowano spotkanie, podziękowano obecnym profesorom, w sposób szczególny prof. Marii Dudzikowej – nieocenionemu mistrzowi i kierownikowi letnich szkół. Zostały wręczone nagrody za wystąpienia młodych pedagogów, uhonorowano także osoby w ramach nagrody „twórczy szum”, które wyróżniły się aktywnością w dyskusji i na innych obszarach sprzyjających integracji osób i budowaniu wspólnoty Szkoły. Tradycją wpisaną w wieczór pożegnalny uczestników LSMP jest LIMERYKOFRASZKOIADA (edycja XII), kiedy autorzy limeryków odnoszących się do konkretnych osób – profesorów-mistrzów, jak też uczestników prezentowali swoją twórczość. Tradycją jest także wykupowanie przez uczestników dyplomów potwierdzających ukończenie LSMP. Ta część wieczoru wymagała wcześniejszych przygotowań i twórczej formy. Wydarzeniem kończącym, na które wszyscy z niecierpliwością czekali, i które wzbudzało wiele emocji, był autorski spektakl Kabaretu BECHECO. Był to czas dzielenia się radością, który sprzyjał wzajemnej integracji środowiska naukowego, wymianie doświadczeń i zacieśnienia więzi międzypokoleniowej.